

Awareness of professional ethics in midwifery

Shaghayegh Majzobi¹, Hana Sohrabi^{2*}, Ronak Shahoei³, Mahsa Sohrabi⁴

1- Midwifery Student, Student Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

2- Midwifery Student, Student Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran. (Corresponding Author), Tel: +989301433949. Email: honeyhana96@gmail.com

3- Associate Professor, Department of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

4-BSc in Nursing, Tohid Hospital, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

Received: 6 Jun 2018

Accepted: 3 Sep 2018

Abstract

Background & Aim: Professional ethics is defined as ethical commitment and conscience in regards to every profession, duty or responsibility in order to prevent patient harm, which in turn accelerates recovery. The present study aimed to determine the level of knowledge regarding professional ethics and its influential factors among midwives in Sanandaj, Iran in 2017.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted on 150 midwives employed in the hospitals and health centers in Sanandaj city. The subjects were selected via simple random sampling. Data were collected using a two-part questionnaire. The first section consisted of demographic characteristics, and the second section contained data on the knowledge of various aspects of professional ethics. Data analysis was performed in SPSS version 18 using descriptive and inferential statistics at the P-value of less than 0.05.

Results: The general knowledge of the majority of the midwives (92%) regarding professional ethics was favorable. In addition, significant associations were observed between marital status (P=0.046), workplace (P=0.010), and interest and motivation (P=0.013) with the general knowledge of professional ethics.

Conclusion: According to the results, the midwives employed in the hospitals and health centers in Sanandaj had proper knowledge of professional ethics.

Keywords: Professional Ethics, Midwife, Knowledge

How to cite this article:

Majzobi S, Sohrabi H, Shahoei R, Sohrabi M. Awareness of professional ethics in midwifery. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty*. 2018; 3 (4) :58-66

URL: <http://sjnmp.muk.ac.ir/article-1-142-fa.html>

بررسی میزان آگاهی ماماها از اصول اخلاق حرفه‌ای

شقایق مجذوبی^۱، هانا سهرابی^{۲*}، روناک شاهوی^۳، مهسا سهرابی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی مامایی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی مامایی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول).

تلفن: ۰۹۳۰۱۴۳۳۹۴۹ - ایمیل: honeyhana96@gmail.com

۳- دانشیار، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۴- کارشناس پرستاری، بیمارستان توحید، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۶/۱۲

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۴/۰۲

چکیده

زمینه و هدف: اخلاق حرفه‌ای نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه یا مسئولیت است به طوری که به مددجو آسیب نرساند و مراقبت‌ها سیر بهبودی را به همراه داشته باشد. این مطالعه باهدف تعیین میزان آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای و عوامل مؤثر بر آن در ماماها شاغل شهر سنندج در سال ۱۳۹۶ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی روی ۱۵۰ نفر از ماماها شاغل در مراکز بهداشتی و بیمارستانی شهر سنندج انجام شد. نمونه‌ها به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه دوقسمتی بود. بخش اول اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم اطلاعات مربوط به آگاهی از حیطه‌های اصول اخلاق حرفه‌ای بود. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و آزمون‌های توصیفی و استنباطی انجام شد. میزان p کمتر از ۰/۰۵ معنادار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد میزان آگاهی کلی اکثریت ماماها (۹۲٪) از اصول اخلاق حرفه‌ای در حد خوب بود. از بین متغیرهای مورد بررسی بین وضعیت تأهل ($p=۰/۰۴۶$)، محل کار ($p=۰/۰۱۰$) و علاقه و انگیزه ($p=۰/۰۱۳$) با میزان آگاهی کلی ارتباط معنادار وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که ماماها شاغل در مراکز بهداشتی درمانی و بیمارستانی شهر سنندج از نظر آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای در وضعیت مطلوبی قرار دارند.

واژه‌های کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، ماما، آگاهی

در واقع موضوع اخلاق تشخیص خوب از بد است

(۲). اخلاق حرفه‌ای نوعی تعهد اخلاقی و وجدان

کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه یا مسئولیت است

و برای نخستین بار توسط سقراط پایه‌گذاری شد

مقدمه

اخلاق مجموعه‌ای از صفات روحی و باطنی

انسان است که به صورت اعمال و رفتاری که از

خلقیات درونی انسان ناشی می‌شود بروز می‌کند (۱).

(۳). شایستگی اخلاق حرفه‌ای را می‌توان معادل شایستگی حرفه‌ای دانست (۲). هر قدر رعایت اخلاق حرفه‌ای فراگیرتر باشد، میزان تعهد به اصول آن نیز افزایش می‌یابد و هر قدر محدودیت‌های اعمال شده ناشی از اصول اخلاق حرفه‌ای منطقی‌تر و در رشد سازمان مؤثرتر باشد، پابندی به آن محکم‌تر خواهد بود (۴). اخلاق حرفه‌ای باعث وجدان کاری نسبت به مددجو و سازمان بهداشتی درمانی می‌گردد به طوری که به مددجو آسیب نرساند و مراقبت‌ها برای مددجو سیر بهبودی به همراه داشته باشد (۵).

عملکرد اخلاقی یکی از مؤلفه‌های اصلی مراقبت از مادر و جنین است (۶). عدالت، نیکوکاری، احسان، پرهیز از صدمه زدن به دیگران، احترام به فرد، ایثار، رازداری، کسب علم، معرفت نفس، ایمان، تقوا و تواضع از اصول و فضایل اخلاقی مهم در ارائه مراقبت‌های مامایی هستند که ماماها موظف به رعایت آن‌ها می‌باشند (۷). عملکرد منطبق با اخلاق حرفه‌ای به نفع زنان و خانواده‌هایشان، ماماها و حرفه مامایی است (۸). رعایت اصول اخلاقی در حرفه مامایی می‌تواند نقش اساسی در حمایت از مادران و مراجعین داشته باشد و ضامن حفظ حقوق بیماران است (۹). از آن جایی که آگاهی افراد تأثیر مستقیمی بر عملکرد آنان دارد لذا اجرای موفقیت‌آمیز وظایف در گرو آگاهی کامل ماماها نسبت به قوانین و مقررات حرفه‌ای است. ناآگاهی از این اصول گهگاه می‌تواند منجر به صدمات جبران‌ناپذیری برای مادر و جنین وی شود و مشکلات و پیگردهای قضایی را برای ارائه دهنده

خدمات نماید (۱۰)؛ که اغلب تبعات ناخوشایندی را در پی خواهد داشت (۱۱).

با پیشرفت‌های روزافزون اطلاعات و فناوری پزشکی، مشکلات اخلاقی همراه آن هم روبه افزایش است و راهنماهای اخلاقی لازم است تا با کاستن از این مشکلات از سلامت انسان‌ها حفاظت کند. این امر به خصوص در حرفه مامایی ضروری به نظر می‌رسد چراکه ماما در حرفه خود هم‌زمان با دو انسان سروکار دارد که هر کدام دارای حقوق مشخص هستند (۱۲). هر حرفه‌ای، کدهای اخلاقی را برای خود طراحی و اجرا می‌کند و در نتیجه رعایت آن‌ها، علاوه بر افزایش کیفیت مراقبت‌ها و افزایش اعتماد عمومی به حرفه، به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به عملکرد مطلوب‌تر استفاده خواهند شد (۸). آشنایی شاغلین هر حرفه با قوانین حاکم بر آن حرفه می‌تواند از بروز خطاها جلوگیری نموده و به حفظ کیفیت خدمات آن حرفه کمک نماید (۱۳)؛ بنابراین لازم است ماماها در ارائه خدمات و فعالیت‌ها از اصول و ارزش‌های مشترکی که نمایانگر تعهد آنان به جامعه است بهره‌گیرند و با رعایت آن، علاوه بر افزایش کیفیت مراقبت و افزایش اعتماد عمومی، به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به عملکرد استاندارد و مطلوب استفاده نمایند (۶). ماما به عنوان اولین فرد در تماس با مادر و نوزاد در مراکز بهداشتی و درمانی، علاوه بر توانایی تشخیص زودرس بارداری و زایمان پرخطر، باید قادر به تصمیم‌گیری در مواقع اورژانس بوده و در زمان بروز فوریت‌ها با دانش و مهارت کافی اقدامات مراقبتی لازم را به انجام رساند (۱۴). آگاهی به

بود. معیارهای ورود شامل حداقل ۶ ماه سابقه کاری در حیطه مامایی و داشتن مدرک تحصیلی مامایی بود. حجم نمونه بر اساس مطالعات قبلی (۱۲) و با در نظر گرفتن $p=0.05$ و $d=0.08$ با سطح اطمینان ۹۵٪ حجم نمونه برابر ۱۳۶ نفر برآورد شد که به منظور افزایش دقت ۱۵۰ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌ای دو قسمتی بود بخش اول حاوی اطلاعات جمعیت شناختی و بخش دوم اطلاعات مربوط به سنجش آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای ماماها بود. این ابزار مشتمل بر ۱۱ سؤال در حیطه تعهدات حرفه‌ای، ۱۱ سؤال در حیطه ارائه خدمات مامایی به مددجو و همراهان وی، ۱۰ سؤال در حیطه ارتباط با همکاران و خود، ۷ سؤال در حیطه آموزش و پژوهش و ۵ سؤال در حیطه مدیریت بود که بر اساس کدهای اخلاق حرفه‌ای مامایی در ایران توسط پژوهشگران تهیه شده بود. پاسخ‌ها به صورت کاملاً مخالفم (۱ امتیاز) تا کاملاً موافقم (۵ امتیاز) چیده شده‌اند. برای تعیین اعتبار علمی پرسشنامه از روش روایی محتوا استفاده شد که بدین منظور از نظرات ۱۰ نفر از اعضای هیئت علمی مامایی دانشکده پرستاری و مامایی استفاده گردید و اصلاحات لازم به عمل آمد. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ 0.84 به دست آمد. کسب نمره کلی کمتر از ۷۳ به منزله آگاهی ضعیف، نمره $74-147$ به منزله آگاهی متوسط و نمره $148-220$ به منزله آگاهی خوب بود. در حیطه تعهدات حرفه‌ای و ارائه خدمات مامایی به مددجو و همراهان وی نمره کمتر از ۱۹ نشان دهنده آگاهی ضعیف، نمره $20-39$ نشان دهنده آگاهی

قوانین و مقررات موازین فنی و علمی و ارتباط مناسب با بیماران می‌تواند در کاهش شکایت مؤثر واقع شود (۱۵). کسانی که تازه وارد حرفه مامایی می‌شوند بایستی از ملاحظات اخلاقی که ممکن است در هر شیفت برای آن‌ها پیش آید مطلع باشند (۱۶).

مطالعه یوسف زاده و همکاران در رابطه با تعیین آگاهی و نگرش و عملکرد ماماها شاغل در زایشگاه بیمارستان‌های آموزشی مشهد نشان داد، $67/6\%$ از ماماها دارای سطح آگاهی متوسط و $85/3\%$ از آن‌ها دارای نگرش خوب و $79/4\%$ نسبت به کدهای اخلاق حرفه‌ای عملکرد متوسط داشتند (۹). مطالعات مختلف میزان آگاهی ماماها شاغل در مراکز بهداشتی و بیمارستانی در شهرهای مختلف ایران از اصول اخلاق حرفه‌ای را ارزیابی کرده است اما مطالعه‌ای در خصوص میزان آگاهی ماماها از کدهای اخلاق مامایی در شهر سنندج یافت نشد. با توجه به اینکه میزان آگاهی ماماها به عنوان یکی از حرفه‌های وابسته به پزشکی در حفظ سلامتی و بهبودی مادر و نوزاد از اهمیت زیادی برخوردار است و همچنین می‌تواند از میزان خطاهای حرفه‌ای جلوگیری کند لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای و عوامل مؤثر بر آن در ماماها شاغل شهر سنندج در سال ۱۳۹۶ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه ماماها شاغل در مراکز بهداشتی و بیمارستانی شهر سنندج در سال ۱۳۹۶

علوم پزشکی کردستان و با کسب رضایت شفاهی از شرکت کنندگان نمونه گیری انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و آزمون‌های ضریب همبستگی اسپیرمن، آزمون کای اسکوئر، من ویتنی و کروسکال والیس انجام شد.

یافته‌ها

نتایج حاصل از مطالعه نشان داد که اکثریت افراد مورد مطالعه (۳۴/۷٪) در محدوده سنی ۲۰-۲۹ سال قرار داشتند و دارای تحصیلات کارشناسی بودند. سایر اطلاعات جمعیت شناختی در جدول ۱ ارائه شده است.

متوسط و نمره بیشتر از ۳۹ نشان دهنده آگاهی خوب بود. در حیطه ارتباط با همکاران وجود نمره کمتر از ۱۷ آگاهی ضعیف، نمره ۳۵ - ۱۸ آگاهی متوسط و نمره بیشتر از ۳۵ آگاهی خوب را نشان می‌داد. در حیطه آموزش و پژوهش کسب نمره کمتر از ۱۲ آگاهی ضعیف، ۲۵ - ۱۳ آگاهی متوسط و نمره بیشتر از ۲۵ آگاهی خوب بود. در حیطه مدیریت، نمره کمتر از ۹ آگاهی ضعیف، نمره ۱۹ - ۱۰ آگاهی متوسط و نمره بیشتر از ۱۹ آگاهی خوب بود. به منظور رعایت اخلاق در پژوهش پس از کسب مجوز از معاونت پژوهشی و کمیته اخلاق دانشگاه

جدول ۱: مشخصات جمعیت شناختی ماماهاى شاغل شهر سنندج

فراوانی		متغیرها	
تعداد	درصد		
۴۶	۳۰/۷	مجرد	تأهل
۱۰۴	۶۹/۳	متأهل	
۱۶	۱۰/۷	کمتر از ۱ سال	
۴۰	۲۶/۷	۱-۵ سال	سابقه کار
۳۲	۲۱/۳	۶ تا ۱۰ سال	
۲۳	۱۵/۳	۱۱ تا ۱۵ سال	
۳۹	۲۶	۱۶ سال و بالاتر	
۶۲	۴۱/۳	صبح کار ثابت	شیفت کاری
۸۸	۵۸/۷	سایر	
۴۸	۳۲	خیلی زیاد	علاقه و انگیزه
۶۳	۴۲	زیاد	
۳۲	۲۱/۳	متوسط	
۷	۴/۷	کم علاقه و بی علاقه	سابقه شرکت در کارگاه اخلاق
۹۷	۶۵	بلی	
۵۳	۳۵	خیر	

۳۲	۴۸	واحدهای درسی دانشگاه
۲۸/۷	۴۳	مطالعه شخصی
۱۲	۱۸	آزمون ضمن خدمت
۲۷/۳	۴۱	کارگاه

میزان آگاهی کلی اکثریت (۹۲٪) ماماها در سطح خوب و ۸٪ در سطح متوسط بود. میزان آگاهی ۹۸٪ ماماها در حیطه ارتباط با همکاران و خود خوب و ۲٪ متوسط بود. در حیطه مدیریت نیز ۹۴٪ ماماها در سطح خوب و ۶٪ در حد متوسط بودند. جزئیات بیشتر در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی میزان آگاهی ماماهاى شاغل شهر سمنجان بر اساس حیطه‌های اصول اخلاق حرفه‌ای

میزان آگاهی	تعهدات حرفه‌ای		ارائه خدمات مامایی به مددجو و همراهان وی		آموزش و پژوهش		ارتباط با همکاران و خود		مدیریت
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
متوسط	۳۵	۲۳/۳	۵۱	۳۴	۳۱	۲۰/۷	۳	۲	۹
خوب	۱۱۵	۷۶/۷	۹۹	۶۶	۱۱۹	۷۹/۳	۱۴۷	۹۸	۱۴۱
جمع	۱۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۱۵۰

منبع کسب اطلاعات ($p=0/006$) معنی‌دار بود. همچنین بین میزان آگاهی کلی با متغیرهای علاقه و انگیزه ($p=0/013$) و وضعیت تأهل ($p=0/046$) و محل کار ($p=0/010$) ارتباط معنی‌دار آماری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

کدهای اخلاق حرفه‌ای، راهنمای بسیار مهمی در ارائه اخلاقی خدمات در حرفه مامایی می‌باشد که تدوین آن بر اساس شرایط کاری و فرهنگی کشور در دفتر مامایی وزارت بهداشت انجام شده است (۹). در مطالعه حاضر در رابطه با اصول اخلاق حرفه‌ای، میزان آگاهی بیشتر ماماها (۹۲٪) در حد خوب و (۸٪) در حد متوسط بود و هیچ کدام از ماماها آگاهی ضعیف نداشتند. همچنین بین متغیر

در زمینه منابع کسب اطلاعات ماماهاى مورد پژوهش از اصول اخلاق حرفه‌ای، بیشترین منبع کسب اطلاعات واحدهای درسی دانشگاه (۳۲٪) و مطالعات شخصی (۲۸/۷٪) بود. نتایج پژوهش نشان داد میزان آگاهی در حیطه ارائه خدمات مامایی به مددجو و همراهان با وضعیت استخدامی ($p=0/042$) و سابقه شرکت در سمینار و کارگاه اخلاق ($p=0/044$) ارتباط دارد، همچنین میزان آگاهی در حیطه آموزش و پژوهش با علاقه و انگیزه ($p=0/022$) و سابقه شرکت در سمینار و کارگاه اخلاق ($p=0/040$) ارتباط داشت. میزان آگاهی در حیطه ارتباط با همکاران و خود با سن ($p=0/033$)، سابقه کاری ($p=0/017$)، شیفت کاری ($p=0/023$) و وضعیت استخدامی ($p=0/002$) ارتباط داشت. همچنین ارتباط میزان آگاهی در حیطه مدیریت با

علاقه و انگیزه با میزان آگاهی کلی ارتباط معنی‌داری وجود داشت. در مطالعه شاه‌حسینی و همکاران که بر روی ۱۴۰ نفر از ماماها شاغل در مراکز دولتی و خصوصی استان مازندران و با هدف بررسی میزان آگاهی ماماها از قوانین حقوقی و مصرف داروها در مامایی انجام شد، میزان آگاهی اکثریت نمونه‌های مورد مطالعه (۶۴/۲٪) خوب، ۳۵٪ متوسط و ۸/۰٪ ضعیف بود (۱۰).

یعقوبیان و همکاران در مطالعه‌ای به بررسی دانش پرستاران در مورد مقررات حرفه‌ای پرداختند. یافته‌ها نشان داد که ۵۸/۶٪ پرستاران آگاهی خوب و ۳۵/۳٪ آگاهی متوسطی داشتند (۱۷). در مطالعه دیگری که در زنجان انجام شد، ۵۷/۷٪ پرستاران و ماماها بیمارستان‌های شهر زنجان در زمینه موضوعات اخلاقی دارای آگاهی خوب و ۳۵/۸٪ دارای آگاهی متوسط بودند (۱۸). این یافته‌ها با نتایج پژوهش حاضر قرابت دارد.

در پژوهش رفیعی و همکاران که بر روی پرستاران و ماماها شاغل در بیمارستان‌های شهر همدان با هدف بررسی میزان آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای انجام شد بیشترین آگاهی واحدها در حیطه اخلاقی - حرفه‌ای و ارتباطی بود (۳)؛ که با مطالعه حاضر همخوانی دارد. همچنین در مطالعه واثق رحیم پرور و همکاران نیز ماماها شاغل در مراکز بهداشتی درمانی تهران در حیطه ارتباط با همکاران عملکرد بالایی داشتند (۸). در مطالعه یوسف زاده و همکاران میزان آگاهی ماماها شاغل در زایشگاه بیمارستان‌های آموزشی مشهد بررسی شد که ۷۰/۶٪ نمونه‌ها در حیطه ارتباطات و ۶۱/۸٪ در حیطه

فعالیت‌های مامایی و ۵۸/۸٪ در حیطه مسئولیت‌های حرفه‌ای دارای آگاهی متوسطی بودند (۹). نتایج این مطالعه با مطالعه حاضر تقریباً همخوانی داشت.

از بین متغیرهای مورد بررسی فقط بین وضعیت تأهل ($p=0/046$)، محل کار ($p=0/010$) و علاقه و انگیزه ($p=0/013$) با میزان آگاهی کلی ارتباط معنی‌داری وجود داشت. در مطالعه جعفری منش و همکاران بین وضعیت تأهل و علاقه به رشته با میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای ارتباط معناداری وجود داشت (۱۹). در مطالعه معصومی و همکاران هم بین وضعیت تأهل با رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای ارتباط آماری معناداری وجود داشت (۶) که نتایج این دو مطالعه مشابه مطالعه حاضر بود. ممکن است دلیل این یافته را بتوان به احساس مسئولیت بیشتر افراد متأهل نسبت داد. یافته‌های دیگر این مطالعه نشان داد از بین متغیرهای مورد بررسی، بین حیطه ارائه خدمات مامایی به مددجو و همراهان وی با وضعیت استخدامی و سابقه شرکت در سمینار و کارگاه اخلاق، بین حیطه آموزش و پژوهش با علاقه و انگیزه و سابقه شرکت در سمینار و کارگاه اخلاق، بین حیطه ارتباط با همکاران و خود با سن، سابقه کاری، شیفت کاری و وضعیت استخدامی و بین حیطه مدیریت با منبع کسب اطلاعات ارتباط معنادار وجود داشت. نتایج حاصل از مطالعه رفیعی و همکاران نشان داد از بین متغیرهای مورد بررسی بین حیطه اخلاقی-حرفه‌ای با وضعیت استخدامی و بخش محل خدمت فرد، بین حیطه قانونی با سابقه کار و بین حیطه ارتباطی با بخش محل خدمت فرد

ارتباط معنادار وجود داشت (۳) که با مطالعه حاضر همخوانی نداشت.

تشکر و قدردانی

این پژوهش حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی کردستان با شماره ۱۴/۷۵۰۹۹/۴۱۱۲ است. بدین وسیله از حمایت معاونت محترم و شورای محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ماماها‌های شرکت کننده در مطالعه و مسئولین بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و کلیه کسانی که در انجام این پژوهش ما را یاری نموده‌اند صمیمانه قدردانی به عمل می‌آید.

نتایج این مطالعه نشان داد که ماماها‌های شاغل در مراکز بهداشتی درمانی و بیمارستانی شهر سنندج از نظر آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای در وضعیت مطلوبی قرار دارند. از آن جایی که علاوه بر آگاهی ماماها، عملکرد آنان در رابطه با مسائل اخلاقی نقش بسیار مهمی در ارائه مراقبت‌های حرفه‌ای دارد لذا توصیه می‌شود مطالعه‌های دیگر در ارتباط با میزان رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای در ماماها انجام گیرد.

References

1. Izadi A, Imani E, Khademi Z, Asadi Noughabi F, Haji Zadeh N, Naghi Zadeh F. The Correlation of Moral Sensitivity of Critical Care Nurses with their Caring Behavior. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2013; 6(2): 43-56. [Persian].
2. Jahanpour F, Khalili A, Ravanipour M, Nourouzi L, Khalili M, Dehghan F. Investigating Awareness Amount of Nursing Students of Medical Sciences University of Bushehr about Ethic in Nursing Profession. *Armaghane-Danesh, Yasuj University of Medical Sciences Journal*. 2013; 19(3): 223-232. [Persian].
3. Rafiei M, Mohamadi N, Shobeiri F, Roshanaei G. Awareness Rate of Nurses and Midwives Working in the Hospitals of Hamadan on Principals of Professional Ethics. *Pajouhan Scientific Journal*. 2013; 13(1): 24-32. [Persian].
4. Sheikh Zakaryaie N, Atash Zadeh-Shoorideh F. The Relationship Between Professional Ethics and Organizational Commitment of Faculty Members in Kurdistan University of Medical Sciences. *Journal of Shahid Beheshti; Nursing and Midwifery Faculty*. 2015; 25(91): 21-30. [Persian].
5. Dehghani A, Dastpak M, Gharib A. Barriers To Respect Professional Ethics Standards in Clinical Care; Viewpoints of Nurses. *Iranian Journal of Medical Education*. 2013; 13(5): 421-430. [Persian].
6. Masumi Z, Gotalizadeh Bibalan F, Roshanaei G. Observance of Midwifery Code of Ethics Among Midwifery Students and its Related Factors. *Journal of Medical Ethics*. 2016; 10(35): 11-30. [Persian].
7. Ahmari Tehran H, Abediny Z, Kachoie A, Jafar Begloo E, Tabibi M. The Effect of Integration of Role-Modeling and Narration Methods on the Midwifery Students Performance in Professional Ethics. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012; 12(11): 826-835. [Persian].
8. Vasegh Rahim Parvar F, Nasiriani L, Faraj Khode T, Bahrani N. Compliance Rate of Midwives with the Professional Code of Ethics in Maternal Child Health Center in Tehran. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2014; 7(2): 36-46. [Persian].

9. Yousef Zadeh S, Kordi M, Mazlum R, Tara F. The Survey of Midwives Knowledge, Attitude and Practice about Professional Ethics in the Maternity of Mashhad Educational Hospitals in 2014. *Iranian Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility*. 2015; 18(173): 23-31. [Persian].
10. Shah Hoseini Z, Rashidi S, Abedian K. Midwives Awareness of Legal Rule and Drug Use in Midwifery. *Journal of Forensic Medicine*. 2005; 11(3): 132-135. [Persian].
11. Mohammadi F. Midwives Knowledge of Professional Rules and Its Relation with Some Factors in Qazvin. *The Journal of Qazvin University of Medical Science*. 2006; 10(2): 95-96. [Persian].
12. Baghani R, Framarzi F, Baghjary M, Zare F, Tabrayi Y. Assessment of Observance of Ethical Codes by Midwifery Students During Vaginal Examinations in Maternity Wards and Factors Affecting them. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2013; 23(107): 90-94. [Persian].
13. Mahjal Aghdam A, Ali Nezhad H, Abdoulah Zadeh F, Rahmani A, Samadi Rad B. Nurses Knowledge of Professional Rules in Educational Centers of Tabriz University of Medical Sciences. *Journal of Nursing and Midwifery of Tabriz*. 2011; 20: 26-32. [Persian].
14. Kohan S, Mohammad Ali Beigi M, Taebi M. Midwife's Experiences of Applying Critical Thinking in High Risk Situations at Labor Unit. *Iranian Journal of Medical Education*. 2013; 13(3): 341-352. [Persian].
15. Faraj Khoda T, Latif Nezhad Roudsary R, Abasi M. Features of the Effective System Examining Ethical Professional Misconduct in Providing Reproductive Health Services. *Journal of Medical Ethics*. 2011; 5(16): 133-162. [Persian].
16. Banian S, Sereshti M. The Survey of Knowledge of Midwives in Chaharmahal and Bakhtiari Province Regarding the Legal and Religious Rulings of Midwifery and Some Related Factors in 2006. *Journal of Shahrekord University of Medical Sciences*. 2007; 9(3): 37-44. [Persian].
17. Yaghobian M, Yaghobi T, Salmeh F, Golmohammadi F, Safari R, Ghanei N, Habibi K. Comparing The Effect of Teaching Using Education Booklets and Lecture along with Education Booklet on Nurses' Knowledge about Professional Laws and Regulations. *Iranian Journal of Medical Education* 2010; 9(4): 372-381. [Persian].
18. Negarandeh R, Ghobadi S. A Survey of Knowledge and Attitudes of Zanjan Hospitals Nurses and Midwives Towards Ethical Issues. *Journal of Zanjan University of Medical Sciences* 2001; 36(9): 55-59. [Persian].
19. Jafari Manesh H, Ranj Baran M, Vakilian K, Tajik R, Almasi-Hashiani A. Nursing's Code of Ethics: A Survey of Respecting the Code Among Nursing Students. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2014; 6(6): 45-55. [Persian].